

INFO SILOS

Interni magazin Tvornice cementa Kakanj

Broj 37, 12/2015.

U FOKUSU

Ekspanzija HeidelbergCementa u regionu

U augustu 2015. godine HeidelbergCement je objavio kupovinu imovine Cemexa u Hrvatskoj, BiH, Crnoj Gori, Mađarskoj i Srbiji. [str.2](#)

KUPCI I TRŽIŠTE

Vrhunski pristup kupcima

Program mjerenja zadovoljstva i potreba kupaca [str.12](#)

LJUDI

U službi efikasnosti

TCK domaćin seminara "Tehnička dijagnostika" [str.7](#)

Svaka ideja se broji!

Nagrada za najbolji timski rad u HeidelbergCementu [str.10](#)

ZAJEDNICA

Kakanj okupan smijehom mladosti

Otvoreno dječje i sportsko igralište [str.18](#)

Novi stadion za nove pobjede

Odigrana prva utakmica na stadionu FK Mladosti [str.24](#)

Tajne uspjeha u sportu

Četvrti Simposar pod sponzorstvom TCK [str.25](#)

ODRŽIVI RAZVOJ

Neiskorišteni potencijali

O upotrebi alternativnih goriva [str.22](#)

Priroda i mladi

QLA predstavljen srednjoškolicima [str.26](#)

Energija iz alternative

Energetski Expo Kakanj [str.27](#)

Smjena generacija

Nova imena u Upravi HeidelbergCementa [str.4](#)

Betonske saobraćajnice budućnost razvoja

Održan simpozijum u organizaciji Građevinskog fakulteta u Sarajevu i Tvornice cementa Kakanj [str.8](#)

Na korak do EU

Poslovni forum u Bijaću [str.14](#)

Predstavljamo partnere: ALMY

Svestrana kompanija iz Zenice [str.15](#)

Poslovna klima prioritet

Međunarodni ekonomski forum – Poslovati u BiH [str. 20](#)

Bolja budućnost privrede

Poslovni forum u Bijaću [str. 21](#)

Svečano u novu godinu

Obilježen Dan Tvornice cementa Kakanj [str. 16](#)

Siguran rad - zdrav život

Obilježena Sedmica sigurnosti [str. 17](#)

JAČANJE POZICIJE NA BALKANU

U FOKUSU

Kupovina pogona CEMEX-a u regionu - Intervju sa Branimirom Muidžom, generalnim direktorom HeidelbergCementa za Bosnu i Hercegovinu, Hrvatsku, Srbiju i Crnu Goru

U augustu 2015. godine, HeidelbergCement i Schwenk, koji su također vlasnici Duna-Drava Cementa iz Mađarske i Tvornice cementa Kakanj iz BiH, odlučili da naprave akviziciju novih pogona u našem okruženju. Radi se o Cemexovim pogonima za proizvodnju cementa, betona i agregata u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Srbiji i Crnoj Gori. Akvizicija se odvija preko mađarske kompanije Duna Dráva Cement koja je u zajedničkom vlasništvu HeidelbergCementa i Schwenka.

Cijena transakcije je 230 miliona eura, a imovina koja se preuzima

uključuje 3 cementare u Hrvatskoj ukupnog proizvodnog kapaciteta 2,9 miliona tona cementa, 7 betonara čiji je ukupni godišnji kapacitet proizvodnje 390.000 kubnih metara betona, 2 kamenoloma za proizvodnju agregata, te terminale za utovar i otpremu duž jadranske obale u Hrvatskoj i Crnoj Gori.

O ovoj akviziciji govori nam više **Branimir Muidža**, generalni direktor HeidelbergCementa za Bosnu i Hercegovinu, Hrvatsku, Srbiju i Crnu Goru.

Zašto je HeidelbergCement odlučio na ovu akviziciju s obzirom da

građevinski sektor, naročito u ovom dijelu Evrope, već godinama trpi zbog posljedica ekonomske krize?

Koliko god je kriza teška za poslovanje, to je također izvrsna šansa da se snage pregrupišu, te da se osvoje nova tržišta. HeidelbergCement je već godinama zainteresiran za ulazak na kompletno tržište Balkana i regije, i ova transakcija pokazuje našu dugoročnu opredijeljenost da uspješno poslujemo u ovom dijelu Evrope.

Naši poslovni potezi zasnivaju se na poslovnoj strategiji, potencijalnom rastu, lojalnim kupcima, kvaliteti

naših proizvoda i usluga i potencijalu za napredak u našem regionu. Uvjereni smo u isto vrijeme da će se ekonomske i tržišne okolnosti poboljšati, i svoju strategiju zasnivamo dugoročnim prognozama bez obzira na trenutnu privrednu situaciju i krizu na tržištu. Današnja ekonomija je veoma ciklična, i ciklusi se

smjenjuju mnogo brže. Međutim, uz dobar poslovni model naše kompanije posluju uspješno čak i tokom kriznih perioda.

Kako će se sadašnja pozicija HeidelbergCementa ojačati u regiji? Kakve sinergije očekujete da ćete postići?

Uz postojeća postrojenja u BiH i Hrvatskoj, ovom akvizicijom HeidelbergCement značajno jača svoju poziciju u jugoistočnoj Evropi. Ovo je izvrsna prilika da ubrzamo naš rast u ovom dijelu Evrope, ali također i da potvrdimo našu jaku poziciju na globalnom tržištu. Geografski, Dalmacijacement se savršeno uklapa s obzirom da u Hrvatskoj do sada nismo imali pogone za proizvodnju cementa, tako da ovom akvizicijom postizemo jedan od naših glavnih ciljeva, a to

je vertikalna integracija proizvodnje što vodi kreiranju nove dodatne vrijednosti i operativne efikasnosti. Naša tvornica u BiH poznata po specifičnom kvalitetu proizvoda imaće sada priliku da kroz jaku mrežu lakše isporučuje cement u druge regionalne centre. Efikasniji ćemo biti i u učešću u regionalnim projektima, što će sigurno doprinijeti do značajnih rezultata na Balkanu.

Koji su sljedeći koraci?

Sada je vrijeme da sačekamo odobrenje nadležnih institucija, kako bismo bili u mogućnosti krenuti sa integracijom novih pogona u HeidelbergCement Grupu. Određene korake smo već poduzeli u smislu pripreme osoblja koje će raditi na integraciji i primjeni principa naše Grupacije. Nakon što dobijemo odobrenja konkurentskog vijeća, intenzivno ćemo se posvetiti uključivanju Dalmacijacementa u naše okrilje uz pomoć osoblja iz Bosne i Hercegovine, Mađarske i Njemačke koje jako dobro poznaje

strukturu Grupe i sve njene principe poslovanja.

Možete li nam reći koliko će to uticati na regionalnu strukturu upravljanja? Ko će biti zadužen da vodi operacije na Balkanu?

Organizacija HeidelbergCementa je decentralizovana, što znači da se lokalnim brendovima daje prednost u pojedinačnim državama. Lokalni menadžeri bolje su upoznati sa situacijom na tržištu, te imaju već izgrađenu komunikaciju sa radnicima i lokalnom zajednicom, što nam omogućava bržu integraciju. S druge strane, sve naše kompanije imaju bezrezervnu podršku stručnih i iskusnih timova HeidelbergCementa za razna polja proizvodnje i poslovanja koji će biti na potpunom raspolaganju da nam pomognu tokom integracije. Ono što mogu da kažem sa sigurnošću je da ću, kao i do sada, snositi glavnu odgovornost za ovaj dio Evrope i nastojati dalje razvijati operacije HeidelbergCementa u ovom dijelu svijeta.

Kratki pregled – Dalmacijacement

Dalmacijacement vodeći je proizvođač cementa u Hrvatskoj i regiji. Godišnji kapacitet je oko 2,9 miliona tona cementa i 360.000 m³ betona. Transport cementa obavlja se morskim, željezničkim i cestovnim saobraćajem. Svoje poslovanje je uskladila sa najvišim standardima za upravljanje kvalitetom, okolišem, sigurnošću i zaštitom na radu, u skladu sa zahtjevima dobrovoljnih normi ISO 9001, ISO 14001 i OHSAS 18001. Tvornica 'Sveti Kajo' puštena je u rad 1904, '10. kolovoz' 1908, dok je najmlađa 'Sveti Juraj' počela proizvoditi 1912. Od 1957. sve tri tvornice posluju kao jedno poduzeće, a kompaniju je 1996. kupio britanski RMC da bi Dalmacijacement 2005. postao dio svjetske grupacije CEMEX. 3 tvornice cementa, 7 betonara, 2 kamenoloma agregata, 15 terminala za cement

SMJENA GENERACIJA

GRUPA

Na sjednici održanoj 9. oktobra 2015. godine, Nadzorni odbor je donio plan o smjeni generacija u Upravnom odboru HeidelbergCementa. U kontekstu dugoročno orijentiranog planiranja nasljeđivanja i neophodne reorganizacije poslovnih područja Grupe zbog namjeravane akvizicije Italicementija, pozicijski ugovori Daniela Gauthiera i Andreasa Kerna, koji ističu 30. juna 2016. godine, neće biti produženi. U isto vrijeme, tri nova člana imenuju se u Upravni odbor od 1. februara 2016. godine za područja Grupe Afrika-Istočni Mediteranski Bazen.

Predsjedavajući Nadzornog odbora, Fritz-Jürgen Heckmann, i Predsjedavajući Upravnog odbora, dr Bernd Scheifele, zahvalili su se odlazećim članovima Uprave: "Tokom tri mandata, odnosno 15 godina, Daniel Gauthier i Andreas Kern su svojim svesrdnim zalaganjem u radu Upravnog odbora značajno doprinijeli uspjehu HeidelbergCementa. Tokom svog angažmana igrali su važnu ulogu u stalnom rastu HeidelbergCementa i u njegovom dolasku na mjesto istinskog globalnog igrača." Obojica

ostaju u prijateljskim odnosima sa kompanijom.

Od 1. februara 2016, novi članovi Upravnog odbora su: Hakan Gurdal iz Turske (rođen 1968.), trenutno predsjednik strateške poslovne jedinice za cement u Sabanci Holdingu, Jon Morrish iz Ujedinjenog Kraljevstva (rođen 1970.), trenutno regionalni predsjednik za Jug u Sjevernoj Americi, i Australijanac Kevin Gluskie (rođen 1967.), trenutno glavni izvršni direktor za Australiju, Maleziju i Hong Kong. Sva trojica imaju mnogo godina iskustva u vođenju poslovnih linija i na međunarodnim tržištima HeidelbergCementa.

Nova područja Grupe i odgovornosti

Zbog povećanog broja zemalja u kojima Grupa radi nakon akvizicije Italicementija, HeidelbergCement će na nivou Upravnog odbora biti podijeljen u pet područja:

- **Zapadna i Južna Evropa** (dr Dominik von Achten, Heidelberg)
- **Sjeverna i Istočna Evropa-Centralna Azija** (dr Albert Scheuer, Heidelberg)

- **Afrika-Istočni Mediteranski Bazen** (Hakan Gurdal, Heidelberg)
- **Sjeverna Amerika** (Jon Morrish, Dalas)
- **Azija-Pacifik** (Kevin Gluskie, Singapur)

Područja odgovornosti predsjedavajućeg Upravnog odbora, dr Bernd Scheifele, i glavnog finansijskog direktora, dr Lorenza Nägera, ostaju nepromijenjene.

"Novoimenovani članovi Upravnog odbora još bolje zastupaju globalne poslovne aktivnosti HeidelbergCementa. Sastav Upravnog odbora sa dodatnim članovima, njihovim sveobuhvatnim poznavanjem tržišta i dugoročnim operativnim iskustvom kao i tehnološkom stručnošću su važan faktor uspjeha HeidelbergCementa," dodao je dr Bernd Scheifele. "Nova imenovanja u Upravni odbor predstavljaju smjenu generacija, a također predstavljaju kontinuitet u top menadžmentu kompanije na svom putu da postane jedan od najvećih proizvođača građevinskih materijala na svijetu."

Hakan Gurdal

Jon Morrish

Kevin Gluskie

L I D E R TRANSPARETNOG IZVJEŠTAVANJA

GRUPA

HeidelbergCement dodatno je poboljšao svoje izvještavanje o uticaju na klimu, za što ga je CDP (Carbon Disclosure Project - Projekat objavljivanja emisija ugljika) proglasio "Liderom u sektoru za energiju i materijale" u DACH regiji (Njemačka, Austrija, Švicarska). Sa ukupnom ocjenom koja iznosi 99 A, HeidelbergCement je jedna od pet najboljih kompanija u ovoj industriji u Njemačkoj, Austriji i Švicarskoj kao i među top deset kompanija na njemačkom DAX indeksu.

CDP ocjenjuje transparentnost i učinak

Takozvanom "Ocjenom objavljivanja podataka o uticaju na klimu" ("Climate Disclosure Score") mjeri se transparentnost i integritet

izvještavnja kompanije o uticajima na klimatske promjene. Tokom 2015. godine HeidelbergCement je dostigao 99 od 100 mogućih poena te je sada na Indeksu vodećih kompanija u izvještavanju o klimi (Climate Disclosure Leadership Index - CDLI) u sektoru "Energija i materijali". Za razliku od "Ocjene objavljivanja podataka o uticaju na klimu", "Ocjenom klimatskog učinka" ("Climate Performance Score") ocjenjuje se efektivnost mjera koje je kompanija poduzela u sprječavanju klimatskih promjena. HeidelbergCement je značajno poboljšao svoj rezultat u 2015. godini te dostigao nivo veoma dobre ocjene A-.

O CDP-u Evropa

CDP Evropa je član globalne CDP

mreže, međunarodne, neprofitne organizacije koja pruža jedini globalni sistem gradovima i kompanijama da mjere i objavljuju vitalne informacije o okolišu. CDP usko saraduje sa glavnim sudionicima na tržištu iz politike, poslovnog sektora i tržišta kapitala, uključujući 822 institucionalna investitora sa imovinom od 86 triliona eura. Hiljade kompanija podnose CDP-u svoje godišnje klimatske izvještaje. Top rezultati ukazuju na visok nivo transparentnosti u otkrivanju informacija vezanih za promjene klime, pružajući investitorima relevantne informacije za ocjenjivanje korporativne odgovornosti i spremnosti za regulaciju emisija. Na ovaj način CDP motivira kompanije da objavljuju svoj uticaj na okoliš i prirodne resurse, te da preduzimaju mjere da ih smanje.

U SLUŽBI EFIKASNOSTI

SEMINAR

U organizaciji Društva održavalaca BiH, Instituta za mašinstvo Mašinskog fakulteta u Zenici i Tvornice cementa, u Kaknju je u prostorijama Tvornice cementa Kakanj, 29. oktobra 2015. održan jednodnevni seminar pod nazivom „Tehnička dijagnostika“.

Na seminaru je učestvovalo preko 30 stručnjaka i specijalista iz oblasti tehničke dijagnostike i službi održavanja iz različitih kompanija i institucija u BiH uključujući stručnjake iz kompanija Elektroprivreda BiH, BH Telekom, IGMAN Konjic, Arcerol Mittal, kao i stručnjake sa Univerziteta u Zenici, te predstavnike Privredne komore FBiH.

Učesnicima seminara obratili su se

potpredsjednik Privredne komore FBiH, Mirsad Jašarspahić, prorektor za nastavu zeničkog Univerziteta, prof. dr Safet Brdarević, predsjednik Društva održavalaca u BiH i dekan Politehničkog fakulteta Univerziteta u Zenici, v. prof. dr Sabahudin Jašarević, dekan Mašinskog fakulteta u Zenici, doc. Dr Fuad Hadžikadunić, te dr Amir Halep ispred Tvornice cementa Kakanj.

„Danas, u vrijeme sve većeg i bržeg tehnološkog napretka, u mogućnosti smo u naše procese uvesti moderne i precizne dijagnostičke instrumente i opremu. Pravilno dijagnosticiranje problema i mogućih poteškoća u proizvodnom procesu značajno smanjuje troškove firme, pruža veću zaštitu za radnike jer kroz pravilnu

dijagnostiku otklanjamo ne samo postojeće nego i potencijalne probleme,“ kazao je dr Amir Halep, rukovodilac PM centra u Tvornici cementa Kakanj.

Teme seminara su bile: značaj tehničke dijagnostike u savremenom održavanju, metode tehničke dijagnostike, prezentacija savremene dijagnostičke opreme, a na osnovu kojih su učesnici mogli steći, oplemeniti i razmijeniti svoja teoretska, ali i praktična znanja na osnovu praktične primjene savremene opreme, te diskutovati o primjenama iz iskustava grana privrede i službi iz kojih dolaze. Nakon seminara izvršen je obilazak pojedinih proizvodnih segmenata Tvornice cementa Kakanj u skladu sa tematikom seminara.

BETONSKE SAOBRAĆAJNICE BUDUĆNOST RAZVOJA

U FOKUSU

Putevi igraju veoma važnu ulogu u infrastrukturi svake države. Brze, prohodne i sigurne saobraćajnice osnova su ekonomskog i društvenog razvoja svake zajednice. Saobraćajnice nam pružaju pristup drugom, vanjskom svijetu. Njima putujemo do škole, do radnog mjesta, na odmor. Sve naše životne aktivnosti povezane su saobraćajnicama. Iz tog razloga neophodno je da stalno težimo usavršavanju njihove gradnje i održavanja.

za proizvodnju i tehnička pitanja, pozdravio je sve učesnike ispred Tvornice cementa Kakanj i HeidelbergCement Grupe. „Imajući u vidu da su saobraćajnice jedan od osnovnih preduslova za napredak i razvoj društva, odlučili smo da organizujemo ovaj stručni skup kako bi se upoznali sa najnovijim trendovima u izgradnji ovih vrsta saobraćajnica na održiv i efikasan način,“ rekao je Neimarlija. „U razvijenim državama upotreba betona u izgradnji puteva nije nikakva novost. Na ovaj način želimo otvoriti perspektive i mogućnosti implementacije svjetskih rješenja u našoj državi gdje je neophodno raditi na trajnijim rješenjima koja prate trend povećanja drumskog saobraćaja.“

U svijetu se već dugu niz godina, još od kraja 19. stoljeća, za izgradnju saobraćajnica koristi beton. Kako bi ukazali na prednosti izgradnje betonskih puteva, Tvornica cementa Kakanj i Građevinski fakultet u Sarajevu organizirali su stručni simpozijum pod nazivom „Betonske saobraćajnice“. Simpozijum je održan 29.10.2015. na Građevinskom fakultetu u Sarajevu, a skupu je prisustvovalo više od stotinu stručnjaka i predstavnika bosanskohercegovačkih i hrvatskih kompanija i institucija.

Ispred Građevinskog fakulteta u Sarajevu, učesnicima se obratio dekan fakulteta, prof.dr. Mustafa Hrasnica. „Zadovoljstvo nam i je čast ugostiti ovakav skup i stručnjake iz BiH i Evrope koji su danas tu da razmijene svoja istraživanja i iskustva u najboljem i najefikasnijem pristupu izgradnji saobraćajnica,“ rekao je Hrasnica. „Danas je prilika da otvorimo

Izudin Neimarlija, izvršni direktor

diskusiju o svim raspoloživim mogućnostima stručnog pristupa izgradnji najvažnijeg segmenta unapređenja zajednice, izgradnji puteva," dodao je Hrasnica.

U uvodnoj prezentaciji, doc.dr Mirza Pozder sa Građevinskog fakulteta u Sarajevu dao je kratak usporedni pregled krutih i fleksibilnih saobraćajnica s posebnim osvrtom na prednostima i manama obje vrste izgradnje. Dr Zbigniew Giergiczny sa Silesian Tehnološkog univerziteta Gliwice, Poljska, prezentirao je iskustva izgradnje betonskih saobraćajnica u Poljskoj, i prednost ovakvih saobraćajnica u okruženjima velikog prometa teretnih vozila. Eckhard Wagner, dipl.ing. iz HeidelbergCement Technology Center GmbH, Leimen, Njemačka, predstavio je posebna rješenja u obnovi i poboljšanju infrastrukture u Njemačkoj. Prof.dr Azra Kurtović sa Građevinskog fakulteta u Sarajevu objasnila je važnost sastava betona i tehnologije izgradnje betonskih saobraćajnica sa posebnim osvrtom na održavanju takvih puteva, dok je doc.dr Sanjih Albinović u završnoj prezentaciji ukazao na mogućnosti primjene betona u kao nosivog elementa u gornjem sloju željezničkih pruga.

Zaključak skupa je da je neophodno nastaviti diskusiju na ovu temu uz veću razmjenu iskustava i uključenje svih relevantnih instanci kako bi se otvorile mogućnosti izgradnje održivih betonskih rješenja u oblasti saobraćaja

„Tokom proteklih deset godina u Poljskoj smo izgradili oko 700 km autoputeva i drugih puteva isključivo betonom. Beton je domaća sirovina jer imamo mnogo cementa i agregata, vode, te hemikalija za poboljšanje izdržljivosti bestona. Koristili smo iskustva drugih zemalja, Njemačke, Češke, Velike Britanije, i ta iskustva su nam pokazala da su

betonski putevi mnogo dužeg vijeka. Naše iskustvo pokazuje da su naši troškovi održavanja mnogo manji što smanjuje troškove eksploatacija. Ovaj argument je bio i argument za naše političare i stručnjake te naš državnu direkciju za puteve koji odlučuju o narednih 850 autoputeva i brzih cesta. Mislim da je to veoma dobro rješenje za našu ekonomiju, a isto tako za sigurnost na putevima. Mnogo bolje je graditi betonske puteve koji su izdržljivi i koji duže traju, nego trošiti novac na stalno održavnje i opravku asfaltnih puteva.“ Dr Zbigniew Giergiczny

SVAKA IDEJA SE BROJI!

NAGRADE

U prethodnom broju našeg časopisa objavili smo kratku vijest o nagradi koju je naš Shared Service Center – SSC (centar zajedničkih usluga) osvojio prvo mjesto na nivou HeidelbergCement Grupe i nagradu pod nazivom „It's all about improvement“ (Sve je u poboljšanju). Kao što smo već naveli, radi se o veoma značajnoj nagradi s obzirom na broj zemalja učesnica.

U ovom broju ćemo nešto više reći o nagradi i poboljšanjima koja su rezultirala ovom nagradom.

Najbolji uvid u rad i strukturu centra dat će nam **Zehra Obraliya**, izvršni direktor TCK za finansije i ekonomska pitanja, koja je rukovodilac SCC-a za Bosnu i Hercegovinu.

SSC (Shared Service Center) je organizovan 2006. godine. Inicijativa za organiziranje SSC krenula je iz Njemačke gdje je organiziran prvi SSC. Suština organizovanja SSC je u tome da se svi procesi koji se mogu standardizovati za sve kompanije i poslovne linije obavljaju na jednom mjestu. Sama organizacija se razlikuje od zemlje do zemlje, pa je u nekim zemljama organizovan kao posebna kompanija, dok je u drugim organizovan kao poseban troškovni centar unutar neke od postojećih kompanija. U Bosni je organizovan kao poseban troškovni centar unutar TCK.

Kako bi dobili što bolju sliku svih odgovornosti koje su dodijeljene zaposlenima u Centru zajedničkih

usluga, možete li nam reći koja su to glavna područja djelovanja i funkcije samog Centra?

SSC je procesno orijentisana organizacija koja uključuje sljedeće procese: knjigovodstvo obaveza, knjigovodstvo potraživanja, kreditnu kontrolu, glavnu knjigu, fiksna sredstva, matične podatke kupaca i dobavljača te planiranje i izvještavanje.

Continuous Improvement Program (program stalnog poboljšanja) uveden je u SCC prije četiri godine kako bi se zaposleni motivisali da daju svoje ideje i osmisle nove načine poboljšanja rada organizacije. Koje su beneficije ovog programa za kompaniju?

Nakon realizacije koncepta SSC mnoge zemlje počele stagnirati u optimizaciji procesa. To je bio razlog za pokretanje sljedeće faze tzv. „Continus improvement program“ čiji je cilj bio uspostaviti ambijent u kom su ljudi motivisani da traže poboljšanja. Svako poboljšanje znači optimizaciju procesa a svaka optimizacija procesa donosi benefite za kompaniju kroz povećanje efikasnosti i smanjenje troškova. Osim finansijskih aspekata važni su i različiti indirektni ciljevi kao što su Identifikacija zaposlenog sa kompanijom, povećava kvaliteta i

optimizacija procesa, identifikacija problema sa kojima se suočavaju pojedinci, promocija kreativnosti, povećanje osjećaja odgovornosti, poboljšanje radne atmosfere i stvaranje timskog duha. Svi zaposleni su motivisani da razmišljaju o čitavom lancu procesa (end-to-end) za poboljšanje kvaliteta i efikasnost. Motivisanje zaposlenih da predlože nove ideje / poboljšanje procesa se vrši kroz monetarne ili druge poticaje. Prethodnih godina nagrada za najbolji projekat je bila putovanje u Pariz.

Ovogodišnju timsku nagradu osvojio je naš tim, tim iz BiH. Možete li nam reći nešto više o ovoj nagradi? Koji je njen značaj za naš kolektiv? Da li biste istakli neku od ideja koje je naš tim predložio?

Kao što sam već istakla sve do ove godine biran je najbolji projekat i nije bilo nagovještaja da će ove godine biti nešto drugačije. Kao i prethodnih godina nominirali smo projekte. Ali ove godine je umjesto odabira pojedinačnog poboljšanja odabrana SSC sa najvećim poboljšanjima to je naš SSC. Mi smo u 2014 zaista imali mnogo poboljšanja i po broju poboljšanja po zaposlenom smo bili na prvom mjestu u grupaciji. Pored toga što smo imali veliki broj poboljšanja imali smo i kvalitetna poboljšanja tako da ni sama ne znam koji bi od projekta izabrala kao najbolji. Svaki SSC može za nagradu nominirati 1 do 2 projekta. Mi smo nominirali implementaciju Baswer sistema i automatizaciju inventure materijala kroz bar code skeniranje. Oba ova projekta su značila poboljšanje efikasnosti i znatnu uštedu vremena a samim tim i troškova ne samo za SSC nego i sve druge odjele i pojedince koji su uključeni u ove procese a to znači i kompaniju u cjelini. Međutim moram napomenuti još neka veoma značajna poboljšanja kao što su: automatizacija obračuna naknada

za plate, automatsko kreiranje izvoznih faktura, automatizacija plaćanja poreza i doprinosa na platu, automatizacija slanja izvještaja o troškovima po troškovnom centru, automatski transfer plata na banku putem internet bankarstva i druga. Iako smo napravili značajna poboljšanja bili smo iznenađeni nagradom posebno iz razloga što smo dobili timsku nagradu za sva poboljšanja. Nagrada nam zaista puno znači, prije svega kao priznanje za uloženi napor, ali i kao podstrek za nova poboljšanja. Nagrada nije samo priznanje zaposlenim u SSC nego svima koji su bili uključeni u realizaciju ovih poboljšanja. Mislim da se cijela naša kompanija treba da ponosi ovom nagradom posebno iz razloga što smo jedan od najmanjih SSC u grupaciji a postigli smo najbolje rezultate u 2014. godini.

Na koji način ostali zaposleni koji nisu dio SCC-a mogu doprinijeti radu centra ili programu? Imate li podršku ostalih odjela?

SSC ni u kom slučaju ne bi uspio realizirati ova poboljšanja bez IT odjela koji je pružao odličnu informatičku podršku i vodio projekte. Ovu priliku koristim da im se zahvalim. Pored IT odjela u realizaciji poboljšanja su učestvovali i drugi odjeli, a prije svega prodaja i nabavka. Mislim da imamo odličnu saradnju među odjelima i ova nagrada je dobrim dijelom rezultat timskog rada kako unutar SSC tako i među odjelima.

Postoji li neka nagrada za ove projekte na lokalnom nivou? Kako motivišete zaposlene koji su dio SCC-a?

Mi nismo imali nagrađivanje za pojedinačne projekte iako je preporuka SSC Grupe bila da se najbolji projekti na nivou pojedinog SSC nagrade bar simbolično. Međutim za ovu nagradu su svi, uključujući i IT odjel, nagrađeni

jednim vikendom na Boračkom jezeru. Nadam se da će im to biti motiv za nova poboljšanja.

"SSC Team Award je nagrada za trud ali i

veliki podstrek za kontinuirana poboljšanja u svim segmentima rada našeg SSC-a. Svako implementirano poboljšanje doprinosi unapređenju efikasnosti i drugih odjela, što na kraju donosi uspjeh svim učesnicima u procesu."
Olja Krsmanović,
član SSC-a BiH

"Ovo je nagrada za uloženi trud i rad. I

naravno motiviše nas da i dalje radimo na novim poboljšanjima u svim procesima koji olakšavaju rad kako našem tako i ostalim odjelima."
Melisa Amidžić,
član SSC-a BiH

VRHUNSKI PRISTUP KUPCIMA

PROJEKTI

pripremila **M.Softić**

Projektini tim koji čine Nedžad Trako kao projekt menadžer i Mahira Softić kao CEP trener su radili na implementaciji ovog projekta u BiH zajedno sa Jansom Jorisom Projekt menadžerom kojeg je imenovala HeidelbergCement grupacija.

Osoblje koje je uključeno u implementaciju ovog projekta je osoblje prve linije, odnosno zaposleni svih odjela koji su u direktnom kontaktu sa kupcima na bilo koji način (prodajne zastupnike, prodajno osoblje, administracija – finansije, proizvodnja i pakovanje, otprema, kontrola kvaliteta).

Nakon što su obavljene sve pripremne aktivnosti za početak implementacije, krajem septembra održan je dvodnevni Workshop na kojem su zajedno učestvovali kolege iz TCK i TBG BH, budući da je program istovremeno implementiran za obje poslovne linije, i za cement i za beton.

Tokom ovog Workshopa učesnici su bili ti koji su kreirali anketna pitanja koja će biti postavljena kupcima odnosno njihovim dodirnim tačkama. Budući da osoblje prve linije se najčešće susreće sa problemima koje imaju kupci oni su ti koji će i najlakše prepoznati potrebe kupaca i kanalisati pripremljena anketna pitanja prema tome. Svaka od ovih organizacionih jedinica ima

U prošlom broju pisali smo o Customer Excellence programu, odnosno projektu mjerenje zadovoljstva kupaca koji je zvanično započeo unutar HeidelbergCement Grupe u maju 2015.

Prvi krug zemalja koje su se uključile u ovaj projekta su bile zemlje Beneluksa, Njemačka i SAD. Naredni val su činile zemlje Turska, Australija, Poljska, Rusija, Gruzija a među njima i BiH. U ovaj sadašnji ciklus provedbe programa uključene su sve zemlje u kojima HeidelbergCement grupacija ima svoje poslovne aktivnosti.

Cilj projekta je da se približimo našim kupcima i prepoznamo njihove potrebe kako bismo stvorili što lojalnijeg kupca. S druge strane želimo da

kupac zna da se brinemo o njegovim potrebama i da nam je zaista stalo da bude zadovoljan. Da bismo ostvarili ovaj cilj trebamo imati način na koji ćemo prepoznati ove potrebe.

Iz HeidelbergCement grupacije su odlučili se CEP program provodi koristeći NPS (Net Promoter Score) metodologiju. Ova metodologija upotrebljava IT alat putem kojeg se kupcu šalju anketni upitnici. NPS metodologija je ciklična metodologija mjerenja zadovoljstva kupaca koju primjenjuju brojne svjetske korporacije poput Apple, Shell, Vodafone, Philips i mnoge druge, kako bi se približili svojim kupcima.

Implementacija Customer Excellence programa u BiH je započela u početkom mjeseca septembra.

svoju dodirnu tačku na strani kupca s kojom je u kontaktu.

Osoblje prve linije je vrijedno radilo tokom ovog Workshopa i pripremili su izjave koje su osnova anketnog upitnika koji se šalje kupcu. Prije nego što su izjave pretočene u anketni upitnik prethodno je trebalo da budu odobrene od strane Steering komiteta ovog projekta. Steering komitet čine članovi Uprave TCK, Branimir Muidža, Zehra Obralića i Izudin Neimarlija, direktorica TBG BH, Ehlimana Šehmehmedović, zatim Edin Bjelopoljak, rukovodilac proizvodnje TCK i Bajazid Tursun, rukovodilac prodaje.

Sljedeći korak u implementaciji programa je bilo obučiti osoblje. Mahira Softić kao CEP trener je prethodno prošla obuku za ovaj program na grupacijskom nivou te je vodila kolege kroz Workshop i održala treninge koji su održani početkom oktobra. Treninzi za su održani za osoblje prve linije, posebno za poslovnu liniju cement i posebno za poslovnu liniju beton. Cilj ove obuke je bio obučiti osoblje kako da koristi IT alat putem kojeg se šalju anketni upitnici i kako da se uspješno obave povratni poziv. Povratni poziv na anketu predstavlja bitan segment NPS metodologije i nešto po čemu se razlikujemo od

naše konkurencije i drugih vidova anketiranja.

„Ovo je bio način da naše osoblje uputimo kako su i oni vrlo važan segment našeg odnosa sa kupcima i kako mogu značajno doprinijeti poboljšanju zadovoljstva naših kupaca“ izjavila je Mahira Softić nakon ovih treninga

Zvanični početak lansiranja ovog projekta u BiH je 12.10.2015.

Osnovu cijelog ovog sistema i metoda čini IT alat putem kojeg se kupcu šalju anketni upitnici.

Do danas je putem ovog IT alata poslano 120 upitnika za poslovnu liniju cement, što znači da je anketirano 30 kupaca sa 4 dodirne tačke, dok je za poslovnu liniju beton poslano 80 upitnika sa 3 dodirne tačke.

Naredni korak jeste Workshop 2 tokom kojeg ćemo vidjeti šta je to što smo uradili, kako smo radili i šta treba da korigujemo. Planirani termin za Workshop 2 jeste 11.02.2015. Tokom ovog Workshopa 2 identificirati će se predložene mjere poboljšanja i kao takve predložiti Steering komitetu na odobravanje.

Zatvaranjem i ovog koraka završava se i ova prva faza koja je ujedno i testna i nastavljamo sa sad već uobičajenim aktivnostima.

„Customer Excellence je program koji će trajati konstanto u valovima, a svaki kupac će biti anketiran jednom tokom godine. Poslije nekoliko anketnih ciklusa bit ćemo u prilici da analiziramo gdje smo to mi prema našem kupcu u odnosu na prethodnu godinu i da li su predložene mjere poboljšanja donijele očekivane rezultate“ izjavio je Nedžad Trako, projekt menadžer.

NA KORAK DO EU

PANEL DISKUSIJA

predsjednik te zemlje Stjepan Mesić vjeruje da će Hrvatska, bez obzira na izazove sa kojima se suočava od izbora do velikog broja izbjeglica koji svakodnevno kroz nju prolaze, svoje iskustvo na evropskom putu prenijeti i susjedima. "Bez obzira kakva vlast bila u Hrvatskoj ona mora svojim susjedima pomoći da uđu u EU, jer to je jedan milenijski poduhvat koji mora uspjeti, koji mora ova generacija napraviti. Prema tome, bez obzira tko bio u Hrvatskoj pomagat će Bosni i Hercegovini i svim drugima sa jugoistoka Evrope", smatra Mesić.

U Sarajevu je 9. novembra 2015. godine održana panel diskusija pod nazivom "Bosna i Hercegovina na putu ka Evropskoj uniji". U panel diskusiji učestvovali su bivši predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić, ambasador SR Njemačke u BiH dr. Christian Hellbach, šef Delegacije EU i specijalni predstavnik EU u Bosni i Hercegovini, Lars-Gunnar Wigemark, te generalni direktor Tvornice cementa Kakanj i HeidelbergCement grupacije u BiH i Hrvatskoj koji je ujedno i predsjednik Vijeća stranih investitora, Branimir Muidža.

Predsjednik Vijeća stranih investitora u BiH Branimir Muidža podsjeća da su direktne strane investicije u Bosni i Hercegovini u posljednjih 6-7 godina u stalnom padu zbog

nestabilne političke i ekonomske situacije u zemlji. "Jednostavno je predug period od 180 dana koliko u BiH treba za dobijanje bilo koje dozvole. Za otvaranje kompanije treba vam 17 papira, procedura je 45 dana, a na primjer u Makedoniji se to rješava za dva dana sa dva papira. Osim toga strani i domaći investitori traže harmonizirane propise na teritoriji cijele zemlje, zatim poreznu predvidivost za period od tri do pet godina, isto tako da ljudi koji rade u javnom sektoru budu plaćeni i valorizirani po učinku. Želimo graditi sustav znanja, a ne sustav poznanstva", konstatovao je Muidža.

Bosni i Hercegovini na evropskom putu mogu pomoći i susjedi, naročito Hrvatska svojim primjerom. Bivši

Panel-diskusija je jedna u nizu aktivnosti u okviru javne kampanje koju su u martu ove godine pokrenuli udruženje Wirtschaftverein BiH i AHK BiH sa partnerima, s namjerom da se skrene pažnja na privatni privredni sektor u BiH i izazove s kojima se on susreće, te da se pozove na sprovođenje neophodnih ekonomskih reformi koje su neminovne u procesu EU integracija.

PARTNERI: ALMY

PREDSTAVLJAMO

Od svog osnivanja 1989. godine, kompanija Almy d.o.o. koja je privatno preduzeće porodice Begić uspješno posluje na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine. Nastanak samostalne djelatnosti porodice Begić počeo je još sedamdesetih godina kada je Ismet Begić u svijet biznisa krenuo kao samostalni autoprevoznik, što je u tadašnje vrijeme bio jako riskantan poduhvat. Zahvaljujući promjenama u strukturi tadašnje vlasti krajem osamdesetih uspijeva osnovati preduzeće za proizvodnju, transport i trgovinu pod nazivom Almy. Preduzeće je u tom periodu raspolagalo sa petnaestak uposlenika, nekoliko kamiona, te manjim pogonom za proizvodnju betonske galanterije.

Jasna vizija menadžmenta, predanost i profesionalan pristup uposlenih prema poslu, doprinijeli su da preduzeće Almy

izraste u kompaniju koja slovi za bosanskohercegovačkog lidera u proizvodnji betona i betonske galanterije. Posjeduju vlastite pogone za proizvodnju betona u Sarajevu, Zenici i Zavidovićima, koje su opremljene najmodernijom tehnologijom, u skladu sa evropskim standardima. Osim proizvodnje, djelatnost kompanije je usmjerena i na trgovinu, transport roba i ugostiteljstvo. Trgovinske aktivnosti uključuju prodaju naftnih derivata, ulja, maziva i guma, te građevinskih materijala i srodnih proizvoda.

Danas kompanija Almy broji preko tri stotine uposlenih sa naglaskom na mladom i visokoobrazovanom kadru. Znatna sredstva investirana su u infrastrukturu tako da kompanija Almy posjeduje desetak poslovnih objekata sa preko 30.000 m² zatvorenog poslovnog prostora i oko 20.000 m² skladišnog prostora, dva bau centra i tri skladišta građevinskog materijala, četiri benzinske pumpe i motel, četiri betonske baze kao i najveću fabriku betonske galanterije u Bosni i Hercegovini. Mehanizacija ove kompanije broji oko pedeset kamiona za prevoz svih vrsta tereta, te dvadeset manjih komercijalnih vozila.

Pored toga, kompanija je sagradila novu fabriku za proizvodnju praškastih materijala, boja i fasada pod brendom BAUMY.

Od 2004. godine Almy implementira međunarodni standard za upravljanje kvalitetom ISO 9001 stavljajući zadovoljstvo kupaca na prvo mjesto.

SVEČANO U NOVU GODINU

DAN TVORNICE

Radnici i penzioneri Tvornice cementa Kakanj svečano su danas u prostorijama kakanjske cementare obilježili Dan Tvornice cementa Kakanj koja slavi 37 godina uspješnog rada i poslovanja. Tradicionalno, za sve radnike je upriličen svečani ručak te zakuska za penzionere i porodice poginulih i preminulih radnika uz prigodne poklone. Kao i prethodnih godina svi radnici i penzioneri primili su i novčane nagrade od Tvornice cementa Kakanj.

Penzionerima se ispred Uprave Društva obratio Izudin Neimarlija,

izvršni direktor za proizvodnju i tehnička pitanja:

„Jako sam sretan vidjeti vas okupljene ovdje u cementari nakon svega što ste uložili za boljitak ove kompanije. Sretan sam što mogu reći da i dalje vrijedno radimo te da i u ovo vrijeme nedaća i kriznih godina poslujemo pozitivno, ispunjavamo sve naše obaveze prema radnicima, a nastojimo svake godine podržati i vas, naše penzionere,“ istakao je Izudin Neimarlija.

„Mi imamo jasnu viziju napretka, tako da nastavljamo sa ulaganjima. Ove godine završavamo investicije u rekonstrukciju mlinova cementa što će nam omogućiti da u isto vrijeme meljemo i proizvodimo različite vrste cementa jer je to ono što se traži na današnjem tržištu. Ispunili smo plan koji nije bio previše ambiciozan i iznosio je 405 hiljada tona cementa, te je izvjesno da ćemo do kraja godine plasirati

oko 420 hiljada tona cementa. To nije mnogo u odnosu na neke rekordne godine, ali s obzirom na stagnaciju investicija i javnih radova možemo reći da je ovo ipak bila dosta uspješna godina,“ dodao je Neimarlija.

SIGURAN RAD ZDRAV ŽIVOT

SEDMICA SIGURNOSTI

Sigurnost i zdravlje zaposlenika utkani su u sve strateške poslovne planove Tvornice cementa Kakanj. Politika zdravlja i sigurnosti na radu provodi se u svim pogonima HeidelbergCementa širom svijeta. A kako bi se svijest o značaju o brige o zdravlju i nošenju zaštitne opreme podigla na što veći nivo, od 2011. godine članice HeidelbergCement grupe organizuju Sedmicu sigurnosti (Safety Week). Stalnim usavršavanjem znanja i jačanjem preventivnih mjera nastoji se na minimum svesti rizike od nesreća, povreda i bolesti.

Tim povodom u Tvornici cementa Kakanj, kao i u njenim poslovnica u BiH i Hrvatskoj, organizovana je **Sedmica sigurnosti od 5. do**

11. oktobra 2015. tokom koje su održane kratke obuke o važnosti nošenja zaštitne opreme i čuvanja zdravlja, ne samo za zaposlenike nego također i za radnike drugih kompanija koje pružaju usluge i izvode radove za TCK. Posebna pažnja tokom ove sedmice posvećena je pokaznim vježbama protupožarne zaštite, uključujući vježbu upotrebe aparata za gašenje požara.

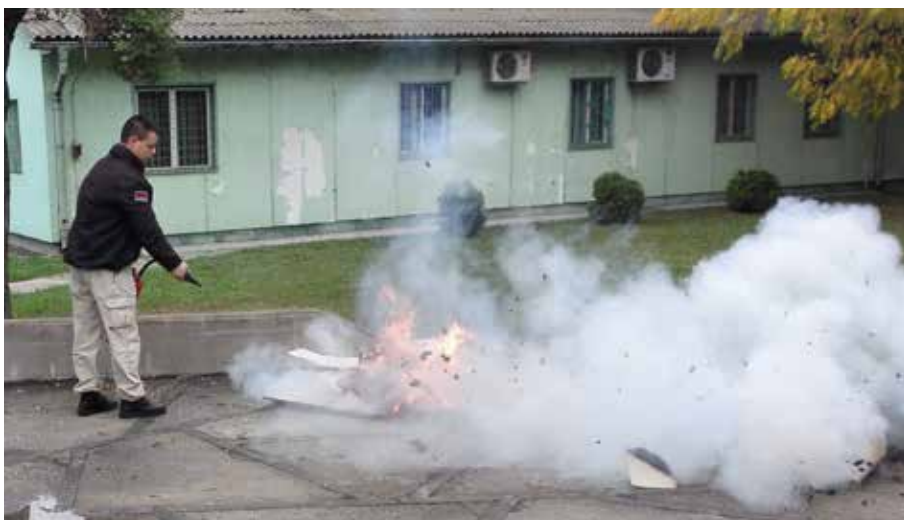
Kako bi se uključile i porodice zaposlenih, djeca zaposlenika imala su priliku svojim crtežima pokazati koliko je važno biti siguran, kako na radnom mjestu, tako i u svakom drugom okruženju. Tema za likovne radove bila je „Siguran rad – siguran život“. Svi pristigli radovi

su simbolično nagrađeni i izloženi u prostorijama Tvornice cementa Kakanj.

Pored navedenih aktivnosti, Tvornica cementa Kakanj je i ove godine u organizaciji HR odjela provela i kompletan sistematski ljekarski pregled svih zaposlenih u TCK.

„Ovo je već peti put da organizujemo sedmicu sigurnosti u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj,“ kaže Senad Durmić, referent zaštite na radu. „Kroz različite obuke i predavanja radnicima skrećemo pažnju na to koliko je važno brinuti se za svoje zdravlje i sigurnost, je se u praksi pokazalo da se većina povreda na radu događa zbog ljudske nepažnje. S druge strane, redovnim sistematskim pregledima možemo na otkriti bolesti koje su izlječive kada se otkriju na vrijeme.“

„Želimo svakom zaposlenom pružiti osjećaj sigurnosti, redovnu i pravovremenu zdravstvenu brigu, obezbijediti detaljne zdravstvene preglede, povećati svijest o značaju preventivnih zdravstvenih mjera, te na taj način doprinijeti zadovoljstvu svih naših radnika,“ kaže Branimir Muidža, generalni direktor HeidelbergCementa za BiH i Hrvatsku.

KAKANJ OKUPAN SMIJEHOM MLADOSTI

■ ZAJEDNICA

U okviru obilježavanja "Dječje nedjelje", 6. oktobra 2015. godine, u gradskoj jezgri Kaknja svečano je otvoren sportski poligon i dječje igralište koje su zajedno izgradili Tvornica cementa Kakanj i Općina Kakanj.

Na otvaranju kojem je prisustvovao veliki broj kakanjskih mališana i mladih, prisutnima su se obratili načelnik Općine Kakanj Nermin Mandra, generalni direktor Tvornice cementa Kakanj, Branimir Muidža, i Amel Tuka, najuspješniji bosanskohercegovački atletičar.

"Zaista smo sretni što imamo priliku u okviru obilježavanja Dječje nedjelje u Kaknju otvoriti novoizgrađeno igralište i sportski poligon. Zahvaljujem Tvornici cementa Kakanj koja je finansirala izgradnju ovog igrališta. Ovaj privredni subjekt je zaista lijep primjer naglašenog senzibiliteta prema potrebama lokalne zajednice, a posebno njenih najmlađih članova", rekao je načelnik Općine Kakanj Nermin Mandra.

"Veoma sam sretan što danas zajedno s vama vama otvaram novo

igralište u srcu Kaknja," u obraćanju je rekao direktor Muidža. "Tvornica cementa Kakanj ima dugu historiju podrške svom gradu u svim

i Tuka, nakon čega su zajedno sa kakanjskim mališanima obišli mobilijar za dječiju igru i zabavu. Nakon otvaranja, na sportskom poligonu

segmentima života, a posebno smo posvećeni pomaganju djeci i mladima, jer svi mi radimo i postojimo za generacije koje dolaze." Muidža je još dodao da Tvornica cementa Kakanj svake godine organizuje Dan otvorenih vrata kada djeca i mladi uživaju u mnogobrojnim kreativnim, zabavnim i sportskim sadržajima i takmičenjima, te da je prije nekoliko godina donirala sredstva za izgradnju parka-fontane i igrališta u mjesnoj zajednici Doboj. "Tvornica cementa Kakanj je ulagala i nastavit će ulagati u projekte koji potiču razvoj djece i mladih u svim segmentima. Iskreno me raduje što je ovakvih inicijativa sve više u našem gradu," dodao je Muidža.

Zahvalnost onima koji su izgradili igralište iskazao je i Amel Tuka koji je svojim malim sugrađanima i omladini poželio da na igralištu osjete puno radosti i sreće. Sportski poligon simboličnim bacanjem lopte na koš otvorili su Muidža, Mandra

utakmicu su igrale miješane selekcije juniora i kadeta Košarkaškog kluba Kakanj.

Tvornica cementa Kakanj donirala je 55.000 KM za izgradnju igrališta i nabavku mobilijara u koje je ukupno uloženo 80.000 KM.

POSLOVNA KLIMA PRIORITET

POSLOVATI U BIH

Međunarodni ekonomski forum – Poslovati u BiH, 15 po redu, održan je u Dubrovniku 3. i 4. decembra 2015, a započeo je razgovorom učesnika o načinima poboljšanja poslovnog okruženja u BiH. Teme o kojima se diskutovalo tokom foruma uključile su korporativno upravljanje, poslovanje u BiH, osiguranje, bankarstvo, te korporativnu reputaciju.

Na Forumu je mnogo pažnje posvećeno razgovoru o poslovnom ambijentu unutar BiH u kojem privredna društva posluju, šta su to kočnice i smetnje za poslovanje, a o čemu je govorila ne samo akademska zajednica nego i privrednici, odnosno ljudi iz prakse.

Privrednici su na forumu identificirali probleme i dali prijedloge za popravljavanje stanja u ovoj oblasti, a sve radi osiguranja novog zapošljavanja.

“Svjedoci smo velikog pada kako stranih tako i domaćih investicija u Bosni i Hercegovini od 2008. godine naovamo što je direktna posljedica političke situacije u kojoj se nalazi BiH,” kazao je Branimir Muidža, generalni direktor HeidelbergCementa za BiH i Hrvatsku. “Međutim, evidentno je da postoji mnogo prilika za napredak. Privredi je neophodno dati prioritarno mjesto u svakodnevnoj i dugoročnoj politici

svih vladajućih struktura. Značajno je istaći važnost usvajanja reformske agende za promjenu internog zakonodavstva za potrebe ispunjenja uslova za prijem u Evropsku uniju. Svjedoci smo da je se intenzivno krenulo sa usklađivanjem zakona sa zahtjevima Evropske unije, i siguran sam da će to imati mnoge pozitivne tokom naredne godine i dugoročno. Vjerujem da će se mnoge administrativne prepreke ukloniti što će stvoriti mnogo povoljniji poslovni ambijent i privući nove strane ali i domaće investitore, što bi dugoročno gledano dalo veoma važan zamah privredi BiH.”

BOLJA BUDUĆNOST PRIVREDE

FORUM

Poslovni forum pod nazivom "Percepcija privatnog privrednog sektora u bosanskohercegovačkoj javnosti" održan je 28.10.2015. godine u Bihaću u organizaciji Predstavništva njemačke privrede u Bosni i Hercegovini (AHK BiH), Udruženja Wirtschaftsverein BiH koje u okviru njega djeluje, i Mljekare Meggle.

Ovaj skup bio je prilika da se iznesu viđenja privrednika kako se može poboljšati odnos države prema razvoju privatnog sektora. Obraćajući se učesnicima njemački ambasador u BiH Christian Hellbach je istakao da bosanskohercegovačka privreda zaostaje iza potencijala koje ima, a uzrok tome okvirni uslovi poslovanja. Brojne promjene se moraju napraviti kako bi se ne samo strani, nego i domaći investitori potakli da ulažu, što je zapravo put integracije u EU. Prema njegovim riječima, sljedeći korak integracije – dobivanje statusa kandidata, ovisit će prije svega od napretka u provođenju reformi na koje se BiH u julu ove godine obavezala.

"Smatram da se posljednjih mjeseci dešavalo dosta pozitivnih stvari u tom pravcu, međutim, još imamo prepreke, još imamo političku nestabilnost, suviše političke

diskusije. Moja je procjena da se Bosna i Hercegovina može mijenjati, međutim, na građanima je da podrže one koji će dovesti do tih promjena", kazao je njemački ambasador.

Pored Ambasadora SR Njemačke u BiH Christiana Hellbacha, uvodničari na forumu bili su i ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH Mirko Šarović, direktor Mljekare Meggle Kemal Hrnjić, predstavnik AHK BiH Alexander Mardian i direktor Tvornice cementa Kakanj i predsjednik Vijeća stranih investitora u BiH Branimir Muidža.

Muidža se osvrnuo na „lakoću poslovanja“ u BiH navodeći da

investitori koji dolaze u ovu zemlju moraju čekati i po 180 dana za dobijanje građevinskih i sličnih dozvola, po čemu je BiH najnepovoljnija u odnosu na zemlje regije. U vezi s tim spomenuo je "Bijelu knjigu" koju Vijeće stranih investitora objavljuje na godišnjem nivou i u kojoj su sadržane preporuke predstavnika stranih kompanija o tome šta bi država trebala uraditi kako bi se otklonile barijere i ojačao privatni sektor.

Zaključak foruma je da je stvaranje povoljnijeg poslovnog ambijenta imperativ kako bi Bosna i Hercegovina krenula ubrzanim razvojem, posebno privatnog privrednog sektora.

NEISKORIŠTENI POTENCIJALI

ODRŽIVI RAZVOJ

preuzeto sa akta.ba

Već dugi niz godina u zapadnim zemljama otpad se ne odlaže na zelene površine nego se maksimalno iskorištava. U samom svom nastanku otpad se razdvaja prema porijeklu i prvobitno koristi za reciklažu. Ono što se ne može reciklirati i staviti ponovo u upotrebu u industriji zapadnih zemalja cijeni se kao alternativno ili zamjensko gorivo.

Stari tepisi, plastični otpad, stari papir, kanalizacijski mulj, stare automobilske gume, koštano brašno, otpadne kiseline, otpadno ulje i druge stvari koje se odlažu na deponijama su glavni izvori iz kojih se mogu dobiti alternativna goriva. Prednosti ovakvih goriva su višestruke! Primarno se čuvaju prirodne zalihe fosilnih goriva kojih u vremenu modernog življenja i ubrzanog razvoja ima sve manje. S tim u vezi i emisije stakleničkih plinova koji najvećim dijelom nastaju iz sagorijevanja fosilnih goriva su manje. Otpad koji bi inače zauzeo slobodne zelene površine služi za dobivanje energije.

U Bosni i Hercegovini ovakav koncept upotrebe otpada još uvijek je na samom začetku, a potencijali su, sudeći po stručnjacima iz ove branše, enormni. Dobivanje energije iz otpada trenutno primjenjuju jedine dvije cementare u BiH, u Lukavcu i Kakanju.

Kako bi se stručna javnost što bolje upoznala sa ovom materijom **u Zenici je 8.10.2015. godine u okviru međunarodnog sajma ZEPS, a u organizaciji poslovnog sistema RMK, održan ogrugli stol na temu ekološkog aspekta upotrebe alternativnih goriva.** Predstavnici cementara u Lukavcu i Kakanju podijelili su svoja iskustva sa predstavnicima univerziteta, instituta, državnih organa, nevladinih organizacija te kompanija koje prave pionirske korake u prikupljanju i razdvajanju otpada te njegovoj primjeni za dalju upotrebu.

Obje cementare imaju mogućnost da povećaju udio upotrebe

alternativnih goriva u proizvodnji cementa za što je neophodno obezbijediti veće količine otpada koji je pripremljen za upotrebu. Ovo je šansa za kompanije koje žele ući u proces sakupljanja i pripremanja otpada budući da će se tražiti pouzdani partneri koji mogu osigurati dovoljne količine tih sirovina i osigurati kontinuiranu isporuku.

Almir Bajtarević, menadžer za kvalitetu i zaštitu okoliša u Tvornici cementa Kakanj, koji je održao prezentaciju o korištenju alternativnih goriva u Evropi, HeidelbergCement Grupi i Tvornici cementa, kaže da TCK ima dozvolu od nadležnog Ministarstva za 10

posto udjela korištenja alternativnih goriva. Još uvijek se radi na istraživanju tržišta kako bi vidjeli kojeg otpada najviše ima na tržištu BiH i što bi bilo dugoročno najodrživije rješenje.

Naime, kada se jednom krene u taj proces onda je potrebno osigurati dugoročne ugovore i pouzdane dobavljače. Tvornica cementa Kakanj bi godišnje trebala osigurati 12.000 tona otpada.

Osim sigurne nabavke sirovine potrebno je i prilagoditi postrojenja za taj proces. Do sada su uradili već neke izmjene kao što je ugradnja vrećastog filtera, sistem za kontinuirani monitoring, proveli su i probno spaljivanje otpada koji namjeravaju koristiti kao alternativno gorivo.

Rezultati su pokazali drastična smanjenja polutanta od dozvoljenog. Obzirom da nemaju instaliranu opremu za doziranje svih alternativnih goriva za koje su dobiti dozvole sa tim projektom tek trebaju da idu.

Trenutno imaju samo mogućnost spaljivanja guma i doziranje starih ulja. Dnevno mogu spaliti 12 tona guma, a za godinu dana sve stare gume koje se nalaze na deponijama i po rijekama u čitavoj BiH, ali što nakon toga. Onda će ih, navodi, morati uvoziti što za njih nije dobra opcija.

BUDUĆNOST JE U KOMUNALNOM OTPADU

Misli da je budućnost u otpadu koji nastaje svaki dan, a to je komunalni otpad. "Ali trebaju nam kompanije koje će nas pratiti u tome pripremiti, osušiti, sortirati, samljeti taj otpad. Išli smo već na regionalnu deponiju Mošćanica, no vidjet ćemo šta će od toga biti", ističe on.

Procjene pokazuju da samo na

području ZDK godišnje nastaje oko 120.000 tona komunalnog otpada. Od toga regionalna deponija Mošćanica prikupi nekih 45.000 tona i to samo iz osam općina. Sve ovo pokazuje da se regionalna deponija može pretvoriti u tvornicu RDFa odnosno komunalnog otpada koji ima svoju cijenu i koju su tvornice koje bi to koristile kao gorivo spremne platiti.

Bajtarević navodi da ono što slijedi u idućem razdoblju u Tvornici cementa Kakanj su investicije u skladište za prihvatanje sirovina za alternativna goriva (komunalni otpad i gume), instalacija sustava za doziranje, koje je dosta skupa investicija, novi gorionik i povećanje kontrole kvaliteta goriva koje budu koristili.

Kaže da ono što je bitno da se upotreba otpada u cementnoj industriji može raditi bez ikakvog velikog utjecaja na okoliš jer u proizvodnji koriste visoke temperature sagorijevanja u rotacionim pećima (1400 C) i sve organske materije na tim temperaturama se potpuno neutraliziraju a neorganske se vezuju za klinker koji ide u cement tako u atmosferu ide veoma malo štetnih tvari.

Prema direktivama EU, koje je i BiH prihvatila, postoje granične vrijednosti emisija za cementnu industriju kada se vrši spaljivanje otpada kao goriva i pri probnom spaljivanju te vrijednosti su bile mnogo niže od dozvoljenih direktivama što pokazuje da nema štetnih emisija u okoliš.

Ovdje nije riječ samo o ekologiji nego i o ekonomiji. Naime, upotrebom alternativnih goriva proces proizvodnje cementa postaje jeftiniji. "Za proizvodnju cementa potrebno puno energije. U nekakvom prosjeku oko 130 kilograma uglja je potrebno za svaku tonu proizvedenog cementa. Ako se koriste

alternativna goriva mogu se napraviti uštede. Neke od najsuvremenijih cementara u Europi dobivaju preko 80 posto energije iz alternativnih goriva, a neke su dostigle i stotinu posto. Tako da to više nije alternativno nego primarno gorivo", ističe Bajtarević.

I Fabrika cementa Lukavac je pratila sve trendove koji se događaju u Europi i shvatili su da moraju ići u pravcu korištenja alternativnih goriva u svojoj proizvodnji. Oni su prva kompanija koja je u BiH počela koristiti u svojoj proizvodnji ovu vrstu goriva.

Kako bi to uradili morali su investirati u ugradnju novih tehnologija kao što je analizator, vrećasti filteri i dr. Radili su i probna suspaljivanja koja su također pokazala da su vrijednosti pri upotrebi alternativnih goriva koje se emitiraju u atmosferu dosta niže od dotadašnjih, istaknuli su predstavnici ove kompanije jučer u Zenici.

Podsjetimo, više od četiri milijuna tona otpada pretvara se u alternativna goriva i bude upotrebljen u tvornicama cementa u Europi, a ista tolika količina uglja se uštedi.

NOVI STADION ZA NOVE POBJEDE

■ ZAJEDNICA

24. oktobar 2015. godine još jedan je dan koji će ostati duboko urezan u historiju FK Mladost. To je dan kada je tim Mladosti prvi put igrao prvoligašku utakmicu na domaćem terenu. Na otvorenju rekonstruisanog stadiona, FK Mladost je ostvario veliku pobjedu protiv aktuelnog prvaka Bosne i Hercegovine ekipe Sarajeva, rezultatom 2:1.

U roku od samo 100 dana urađena je prva faza rekonstrukcije i dogradnje stadiona tako da zadovoljava sve uslove koje zahtijeva premijer liga. Ovaj moderno izgrađeni stadion kojeg nazivaju "bosanski Hofenhajm" finansirale su domaće kakanjske firme, najvećim dijelom Tvornica cementa Kakanj i MGM Farm. Zapadna tribina kapacitetom je spremna ugostiti 2.000 navijača, a ukupan kapacitet stadiona iznosi 3.500 sjedećih mjesta dok će u konačnici ovaj sportski kompleks moći primiti i do 5.500 gledalaca.

Pored stadiona je izgrađena nova upravna zgrada a modernim svlačionicama, kancelarijama, muzejskim prostorijama i salom za press konferencije.

TAJNE USPJEHA U SPORTU

DRUŠTVENA ODGOVORNOST

Od 7. do 11. oktobra 2015. godine u Sarajevu je održan četvrti Međunarodni simpozij – "SimpoSar". Tvornica cementa Kakanj je bila ponosni srebrni sponzor ovog značajnog sportskog simpozija koji se ove godine održao pod sloganom „Otkrivajmo tajne uspjeha u sportu“.

Akcentat je ove godine bio i na regionalnom pristupu takmičenjima, što je bila i tema okruglog stola

„Regionalna liga u fudbalu, da ili ne?“ Na okruglom stolu su učestvovali Ivica Osim, Stanko Poklepović, Dragan Džajić, Davor Pavić, Zlatan Nalić, Zdravko Reić, Dino Selimović, Mirsad Šiljak, Elvir Bolić, te Sabahudin Topalbećirević.

Organizator i idejni tvorac simpozija, dugogodišnji sportski novinar i komentator Sabahudin Topalbećirević, rekao je: "Putem simpozija želimo da pružimo

priliku velikim sportskim imenima regiona da podijele svoja iskustva i mišljenja o različitim temama. Ciljevi "SimpoSara" su i razmjena iskustava među sportistima i sportskim i radnicima, te pružanje šanse organizacijama i institucijama iz zemlje i regiona da uspostave nove kontakte ili poboljšaju postojeću saradnju. Na simpozij dovodimo ljude koji su mnogo postigli u sportu i koji su prepoznatljivi u regionu, a to su uistinu poznata imena."

PRIRODA I MLADI

OKOLIŠ

Zahvaljujući takmičenju za nagradu Quarry Life, mladi ljudi – učenici, studenti i istraživači – imaju priliku da daju istinsku ekološku i obrazovnu vrijednost eksploatacionim područjima. Tvornica cementa Kakanj, kao članica HeidelbergCement grupe, organizuje takmičenje i dodjelu nagrada na nivou BiH. Za ovu priliku TCK otvara vrata svog kamenoloma "Ribnica".

Kako bi se potakli i kakanjski srednjoškolci da prijave svoje ideje, Tvornica cementa Kakanj organizirala je u utorak 1. decembra 2015. u Omladinskom centru Kakanj prezentaciju konkursa QLA kako bi se učenicima što bolje približio koncept konkursa i način prijave.

„Na ovaj način želimo animirati mlade ljude da se i oni uključe u

ovo takmičenje. Nije neophodno imati znanje biologa ili ekologa. Do jedinstvenih i neobičnih ideja može doći svako od nas, tako da ovom prezentacijom nastojimo otkloniti strah od prijave, te objasniti da je za početak neophodno imati samo dobru ideju koja se kasnije može razraditi u detalje,“ kaže Almir Bajtarević, koordinator za QLA nagradu

ispred Tvornice cementa Kakanj koji je danas održao prezentaciju za srednjoškolce.

„Prošle godine smo bili među pet najboljih projekata u BiH, zajedno u konkurenciji sa naučno-istraživačkim projektima stručnjaka sa fakulteta prirodnih znanosti i stručnjaka nevladinih organizacija koje se bave

zaštitom biodiverziteta,“ kaže Abdulah Šljivo, profesor srednje tehničke škole u Kaknju i voditelj ekološke sekcije za strukovne škole. „Veoma mi je drago što HeidelbergCement i Tvornica cementa Kakanj pružaju ovakvu priliku mladim ljudima i siguran sam da će im se to višestruko vratiti,“ dodaje Šljivo.

Najbolje ideje će biti nagrađene nacionalnim nagradama u iznosu od EUR 1.500, EUR 3.000 i EUR 5.000. Na međunarodnom nivou nagrade od EUR 10.000 dodijelit će se najboljim projektima u svakoj kategoriji, a glavnu nagradu u iznosu od EUR 30.000 dobit će sveukupno najbolji projekat. Pobjednici na nacionalnom nivou biće proglašeni u novembru 2016, a na međunarodnom u decembru 2016. godine.

ENERGIJA IZ ALTERNATIVE

OKOLIŠ

Općina Kakanj, u saradnji sa Resursnim ekološkim centrom Kakanj i Njemačkim društvom za međunarodnu saradnju – Otvorenim regionalnim fondom za Jugoistočnu Evropu (GIZ/ORF-EE), organizirala je u Kaknju manifestaciju "Kakanjski energetske dni 2015".

Manifestacija je održana od 14. do 17. oktobra 2015. godine u Kaknju i obuhvatila je brojne aktivnosti čiji je cilj podizanje svijesti građana, a posebno omladine i djece, o održivoj energiji i energetske efikasnosti, odnosno o promišljenom i odgovornom korištenju energije. Kako bi kompanije predstavile svoja rješenja energetske efikasnosti, Općina Kakanj je u subotu 17.10.2015. organizirala promotivno-edukativni događaj pod nazivom "Energetski EXPO" u okviru kojeg su se prigodnim programima i na promotivnim

šandovima predstaviti kompanije, posredničke institucije i organizacije koje proizvode i prometuju proizvode i usluge u oblasti energetske efikasnosti.

Cilj manifestacije koja se realizirala u okviru Akcionog plana energetske održivog razvoja Općine Kakanj (SEAP, Sustainable Energy Action Plan) je omogućiti domaćim i stranim kompanijama da prezentiraju svoja napredna rješenja, tehnologije, proizvode i usluge iz oblasti energetske efikasnosti, te primjene obnovljivih izvora energije.

Tvornica cementa Kakanj iskoristila je ovu priliku da građanima približi svoje projekte energetske efikasnosti od kojih se posebno ističe upotreba alternativnih goriva. Građani su iz publikacija koje su podijeljene imali priliku saznati koje su to osnovne karakteristike alternativnih goriva, i kako se koriste u cementnoj industriji. Podsjećamo, prošle godine urađeno je testno

korištenje alternativnih goriva u tvornici u Kaknju, a tokom ove godine povremeno korištene manje količine ovog energenta. TCK ima dozvolu za korištenje alternativnih goriva do 10% ukupnih goriva.

Upotreba alternativnih goriva igra veoma značajnu ulogu u očuvanju okoliša i borbi protiv klimatskih promjena jer se na taj način smanjuje obim otpada koji zauzima zelene površine, smanjuje se korištenje fosilnih goriva koja su neobnovljiva i kojih je na svijetu sve manje, te se smanjuje emisija stakleničkog CO₂.

Pored alternativnih goriva, Tvornica cementa Kakanj ovom je prilikom promovirala i takmičenje za nagradu Živi svijet kamenolom (Quarry Life Award) u okviru kojeg pojedinci i organizacije mogu osvojiti veoma vrijedne nagrade. Svi posjetioci štanda imali su priliku učestvovati i u nagradnoj igri te osvojiti majicu sa logom Tvornice cementa Kakanj.

IMPRESUM

3. edicija
2016.

Nagrade do
€ 30.000!

Izdavač:
Tvornica cementa Kakanj d.d. Kakanj
Selima ef. Merdanovića 146
72240 Kakanj
Tel: 032 557 500
Fax: 032 557 600

Za izdavača:
Branimir Muidža, generalni direktor

Urednik:
Emina Dedić
emina.dedic@heidelbergcement.com

Grafička priprema: Emina Dedić
Christmas hat design by Freepik.com

Broj strana: 28

Tiraž: 250 primjeraka